

בעניין עשרת הדברות

רב שלום רוזנר

1. שולחן ערוך אוורח חיים סימן קמו סעיף ז'

(ז) ו (>א<) א"צ לעמוד מעומד (יח) בעט שקורין בתורה, (ויט) ז'יש מהמיין העומדיין, (ב) וכ' עשה מהר"ב, (מרדי פרק רב כי אליעזר דמליה).

2. תלמוד בבל מסכת ברכות דף יב עמוד א

וקורין עשרת הדברות שמע והוא אם שמעו ויאמר אמת ויציב ועובדת וברכת כהנים. אמר רב יהודה אמר שמואל אף בגבוליין בקשׁו לקרות כן, אלא שכבר בטולם מפני תרעומת המינין.

3. רשי' מסכת ברכות דף יב עמוד א

בקשו - לקבוע עשרת הדברות בקריאה שמע.
מן פנוי תרעומת המינין - שלא יאמרו לעמֵי הארץ: אין שאר תורה אמת, ותצעו שאין קורין אלא מה שאמר הקדוש ברוך הוא ושמעו מפיו בסיני.
המינינו - עכ"ם +/השמטה הצטורה/: תלמידי ישו.

4. שורת הרמב"ם ס' מו

נשאל: איזהות מה שchorה חכם אחד שכל איש אשר יעמוד בעט קריאות עשרת הדברות ראוי לגעור בו, לפי שמעה זה מדריכי המינאים הו, שאומרים שיש יתרון לעשרת הדברות על שאר פרשיות התורה, וכל דבר שיש למינים פתוחון מה עלייו חזץ מדעת רבתהינו ז"ל, ראוי לנו לפרשם המחלוקת עליהם, וכן שאמרו (בימא ב ע"א), מטמאים היו את הכרז החזור את הפרה להוציא מלבן של צדוקים. וחכם אחד נחלק עליין, והביא ראייה מאנשי בבל שהיו נהגים לעמוד בעט קריאות עשרת הדברות, וחוזר והסביר החכם הראשון, שאין ראייה ממונגת בבל, ששורש הדבר היה מפני שהיו מזמינים את הראש - מתייבטה עלולות לתורה ולקרות עשרת הדברות, ורק היל עזםדים לכבדו, והרואים את מנהג נשבבו וחויבו שעומדים מפני קריאות עשרת הדברות. והסביר הרמב"ם, שהראיות החכם הראשון היה הנכוונה וראיותיו כולן אמתיות, ושבכל מקום שמנางם לעמוד בעט קריאות עשרת הדברות ראוי למונעם מזה, בהיות שמשמעותו מזה הפסד אמונהינו, שיבאו לחסוב ולהאמין שיש יתרון לעשרת הדברות על שאר התורה, וזה דבר קשה עד מזאת, שהאומר אין תורה מן השמים אין לו חלק לעולם הבא, כמבואר במשנה בסנהדרין (דף צ ע"א) ואין ההבדל בין מי שמכחיש את התורה בכלל, לבין המכחיש פ██וק אחד מן התורה, וכמבואר בגמרא שם /סנהדרין/ (דף צט ע"א), שהאומר כל התורה מן השמים, חזץ מפסוק זה שמשה מפי עצמו אמרו, אין לו חלק לעולם הבא. ולכן ראוי לסתום כל הפתוחים המבאים לאמונה רעה זו. ולכן בטלו קריאות עשרת הדברות בכל יום, מפני תרעומת המינאים. ומה שטען החכם האחר שאנשי בבל נהגים לעמוד בעט קריאות עשרת הדברות, אין טענה זו כלל, לפי שאמ ראה אנשים בראשים ורહלים. לא נחלה אנטוכו את הבראים כדי שייהיו שווים לחולים, אלא נשתדל להברות את החלילים להשווותם לבריאים.

5. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סנהדרין פרק ז'

והיסוד השמייני הוא תורה מן השמים. והוא, שאמאן שכל התורה זו הנמצאת בידיינו היה זה היא חתורה שניותנה, ושחיא יכולה מפי הגבורה, כלומר שהגיעה עליו כולה מאות ה' הגעה שקורין אותה על דרך החשאה דברו, ואין יודע איךות אותה ההגעה אלא הוא עליו השלום אשר הגיעה אליו, ושחיא במלת לבך שקורין לפניו והוא מטור ב قوله ותאריכיה וטפורה ומצוותיה, וכן נקרא מחוקק. ואין הבדל בין ובמי חם כוש ומצרים ופוטר ומגען, והמ

אשרנו מהיטבאל בת מטרד, או אני ה', ושמע ישראל ה' אלינו ה' אחד, הכל מפני הגבורה והכל תורה ה' תמיינה טהורה קדושה אמת.

6. רשי ויקרא פרק כה פסוק א

ברר סיני - מה עניין שמייטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני, אלא מה שמייטה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני, אף יכול נאמרו כללותיהם ודקדוקיהם מסיני, כך שמייטה בטורות חנינט. ונראה לי שכך פירושה לפיה שלא מצינו שמייטה קרקעות שנשניתו בערובות מוואב בשונה תורה, למדנו שלכלותיה ופרטותיה ככל נאמרו מסיני, ובא הכתוב ולמד כאן על כל דבר שנדבר למשה שמשיני היו כלם כללותיהם ודקדוקיהם, וחזרו ונשנו בערובות מוואב.

7. רמב"ן בראשית הקוזמה

עוד יש בידינו קבלה של אמרת כי כל התורה כולה, אין לך שחתיבות מתחלקות לשמות בעניין אחד כאיל תחשוב על דרך ממש כי פסוק בראשית יתחלק לתיבות אחרות כגון בראש יתרבאה אלהים וכל התורה כן בלבד צירופיהן וגימטריותיהן של שמות וכבר מتب רבינו שלמה בפיורשו בתלמוד עניין השם הגדול של ע"ב באיזה עניין הוא בשלשה פסוקי' וסע ובעא ויט ומפני זה ספר תורה שטעה בו באות אחת במלא או בחרס פסול. כי זה העניין חייב אותנו לפסול ס"ת שיחרס בו ר' אחד ממלוות אותם שבאו מרים ל"ט מלאים בתורה או שייכתוב חול באחד משאר החסרי וכן כיווץ בהזע ע"פ שאינו מעלה ולא מוריד כפי העולה במחשבה וזה העניין שהביאו גדולי המקרא למנות כל מלא וכל חסר וכל התורה והמקרא ולהזכיר ספרים במסורת עד עזרא הסופר הנקרא שנשתדל בהזע כמו שדרשו מפסוק ויקראו בספר בתורת האלים מפורש ושות שכל ויבינו במקרא. ונראה שהتورה הכתובה באש שחרורה על גבי אש לבנה בעניין זהה שהזכירנו היה שהיתה הכתיבה רצופה בלי הפסיקות ויתבות והי אפשר בקריאתה שתקרה על דרך השמות ותקרה על דרך קרייאתו בעניין התורה והמצווה ונתנה למשה רבינו על דרך קרייאת המצאות ונמסר לו על פה קרייאת השמות. וכן יכתבו השם הגדול שהזכרתי כולם רצוף ויתחלק לתיבות של שלוש שלש אותיות ולחוקי אחרים רבים כפי השימוש לבני הקבלה.

8. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כא עמוד א

אמר רב יודוח: מנין לברכת המזון לאחרירה מן התורה - שטאמרה: +דברים ח'+ ואכלת ושבעת וברכת. מנין לברכת התורה לפניה מן התורה - שנאמר: +דברים ל"ב+ כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו

9. תלמוד בבלי מסכת יומא דף זז עמוד א

תניא, רבינו אומר: +דברים לב+ כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו. אמר להם משה לישראל: בשעה שאני מזכיר שמנו של הקדוש ברוך הוא אתם הבו גדל.

10. ש"ת יחווה דעת חלק א סימן כת

אולם אין דבריהם מוכרים, שעל כל פנים הרואים שבכל הקראיה שבפרשה זו ישבים, ובשעת קריית עשרה הדברות כל הקתל עומד על רגליו, יש מקום עדין לתרעומת המינים. ובאמת שנעלם מעיני קדשים של כל האורחים הנ"ל מה שפסק רביו הגדול הרמב"ם בתשובה הנ"ל, שיש לבטל המנהג של הנוהגים לעמור בשעת קריית עשרה הדברות, ולא שמייעאליה כלומר לא סבירא לה כל החלוקים הנ"ל, ואלמלי ראו האחראים תשובה הרמב"ם אשר נגידים ידבר לבטל המנהג הזה, בדאי שלא היו מರחיבים עוז לחלק עליו זהה. וכמ"ש כיווץ זהה מרנו החיד"א עצמו בש"ת חיים שאל (ס"י נ"ז), ובש"ת יוסף אומץ (ס"י פ'), על דברי מרן השלוחן עריך ע"ש. וכן אין ספק שעליינו להורות כדברי הרמב"ם ז"ל.

11. משנה מסכת תמיד פרק ה משנה א

יב' ו"ל: לא ידענו אם אפ' לסמוק על הנדרסין מוחדר שכך הפסיק המשורת ביןינו ואנו אנו יודען מי מהה המעתיקים, שמלאכת ההתתקה כבדה מאד, ואף ע"י זרין ומדקדקן מצוי ט"ס הרבה, ואם יעבור הדבר ע"י איזה רפיון בדקוק הדברים יכול הדבר להשנות למורי, ולכן הפסיק שלא הפסיק המשורת בין ובינינו בכל הדורות שהקדו עליהם חכמי דור דור, לשمرם, ולנקותם צרייכים אטו לחשוב את ספריהם ליותר דוקנית, וכ"ש במקום שאין למדוד מכונת דבריהם אלא מדקוק לשונם, שקשה לסמוק על החדשין עכ"ל,odon מינה ומינה.

15. מנתת אשר - אמר עשרה הדברות

16. שורת מהרש"ל סימן סד

שוב אני נהג לומר עשרה הדברות קודם ברוך שאמר בקהל רם אף שהרמב"ם כתב בתשובה לאיסור ומביא ראייה מפ"ק דברכות (י"ב) אף בגבולין בקש לקחוונו לא שכבר בטלים מפני העורמות המינוי שלא אמרו שריא עלייה התורה נראה בעני דוקא לקבעה בברכת יציר כמו ק"ש וכן פירוש רש"י אבל לאומרה בכל בוקר לבבוז התורה ולכבוד השם הנורא שעשרה הדברים תקוקים בלחות מכובד אליוים מצוה נдолה לאומרה וכן כתוב הטור שטוב לאומרו ואני סומך לבסוף שאמר כי בברוך שאמר יש פ"ז תיבות ע"ד הפסוק ראו כtems פז ופסק זה מדרש על פסוק ראשון שבעשרה הדברים

17. ביאור הלכה סימן תשע

מבחן השלישי - עיין מ"ב ואבאר קצר. דע שבעשרה הדברות יש ב' מיני גינויו הא' עשה מכל דבר פטוק אחד אף שהוא ארוך או קצר מעד דהינו שאנכי ולא יהיה לך ולא תעשה לך ולא תשתחוו וועשה חסד הם פטוק אחד שאנכי ולא יהיה לך בדיבור אחד אמרו ולפיכך תיבת פני הנ"ז נקודה פתחה ולא קמצ' שהרי אין שם אונחთא ולא סוף פטוק וכן זכר ושות' ימים ויום השבעה וכי ששתם פטוק אחד ולפיכך הכל של תיבת כל הסמכה לתיבת רשות היא רפואה ולא דגשנה וב' תיבת לא תרצה חם פטוק אחד שלם ולפיכך הצד' היא נקודה קמצ' כיון שיש שם סוף פטוק והתיו דגשנה לפי שתיבת לא היא מוטעת בטעם מפטיק דהינו טפחא וכן לא תנאך הוא פטוק אחד שלם והתיו דגשנה והאל"ף נקודה קמצ' וכן לא תגנבי התינו דגשנה. והשני עשו מהנכי פטוק אחד ומלא יהיה לנו פטוק ב' ולפי זה הנ"ז של פני הוא בקמצ' שיש שם ס"פ וכן זכר והוא פטוק אחד וששת' ימים הוא פטוק ב' ולפ"ז הצד' של תיבת כל היא בפתח והאלף של תנאך ולא תנגב ולא תענה הכל פטוק א' ולפ"ז כל תיו מהם רפואה וזה ששל תרצה כל דגשנה לא תרצה ולא תנגב ולא תענה הכל פטוק א' ולפ"ז כל גינויו הוא שהראשון הוא מסודר לפי הכתב שככטב כל דבר ודייבור בפרשנה בפ"ע שמאנכי עד לא תש היא פרשה אחת סתומה ודיבור אחד לכך עשו ממנו פטוק אחד וכן מזכיר עד לא תרצה אבל מלא תרצה עד לא והחמוד נכתב בד' פרשיות סתוםות והם ד' דברים לכך עשו מהם ד' פטוקים והשני הוא מסודר לפי הקרי שלענן הקרייה אין מלא תרצה עד לא תחמוד אלא פטוק אחד בלבד דהינו שאסור להפסיק קרייתו לגמרי בתק' אמצע פטוק זה אפייל כשקרוא בויחד (שא"א לומר שתיבת לא תרצה הוא פטוק בפ"ע שאינו לנו בכל התרורה פטוק فهوות מג' תיבות) וע"כ בשקרואין בפעם אחד הם נקראין בוגינה המחברת אותן דהינו בטעם התהווון וכן מאנכי עד לא תש ואמזכיר עד לא תרצה הן מופסקים לכמה פטוקים لكن הם נקראים בטעם התהווון שהוא גם כן בוגינה המפסקת אותם שם. וזה תוכן שמי

הנגישות וע"כ בשבעות נוהגוי לקרות צבור בראשו דהינו בטעם העליון לעשות מכל ויביר פסק אחד לפי שבו ביום נתנו עשרה הדברות. ובפרשתי יתרו ובפרש ואתחנן קורין אף בצבא בטעם התחרתו וייש נוהgin לקרות צבור לעולם בטעם העליון דהינו אף בפרשתי יתרו ובפרש ואתחנן רק היחיד הקורא לעצמו קורא שני. זהו תמציתן דברי האחרונים:

18. מסורת ח' א

19. ש"ת אגרות משה אורח חיים ח"ז טימן כב

אבל מה שאתה מתרץ מחמת שנגנו לעמד גם בשירות הים בפ' בשלח ושביעי של פטח שמה רואין שאיכא עוד דברים שעומדים אף שלא שיק שם דברי המינים יבטו שהוא מטעם אחר הוא תירוץ לנו.....

לכן בעובדא זו שנגנו לעמד בעת קריאה זו מפני שהזה זכו כל ישראל בעצם לשם עמי הקב"ה בעצמו זהה דבר היותר גזול לחסיבות ישראל דבשביל זה החצרכו לכל הכנות/הכנות/ Daterra, שהוא דבר המובן לכל אדם אף שאפשר אולי לחוש לתרעומת המינים בסבירה בעלמא אין להקפיד בשビル זה כל זמן שלא אירע שהמינים יטעו את הע"ה לומר לנו, וכיון שהזה עניין אחר איינו בכלל מה שבטלו הקריאה דלפ"ז אין לדמות מלהיא למלהיא בסבירות אלא איו לד' בו אלא מה שנאסר כבר ולא למליל מזה דבר חדש, שכן נראה דאיו לשנות מון המנהג, והוא ככל מנרג שאף אלו שבאים ממוקם שלא נהגו כן אסור מדיין אל ישנה אדם מפני המחלוקות שתנן בפסחים דף ע"ב וגם צדקת זהה שיחדים שישבו שיש זהה דמיון להא דעתלו מלקרות לא יתקנו כלום במה שישבו דהרי אם גם בזה שייך חשש תרעומות המינים הרי יהיה זה מצד רוב העם ואם הוא שלא יהיה מסיע זהה אין לו עצה אלא לעמוד בשבת זו בכל

הקריאה, אבל אדרבה לדיין אסור לשנות ממנהג הציבור כدلעיל וכדכטבתי. אבל אהבן בלורן, משה פינשטיין.

20. שות' דבר שמואל ס' רע'

העלה לקאים מנהג העומדים בעת קריאת עשרה הדברות, וכותב חלק בין מה שאמרו בברכות (יב ע"א) הנ"ל, לנידון שלנו, שבנידונו אין כאן מקום למיניהם לרזרות, כיון שהכוונה מפורשת ווגליה לכל תחת אל לבנו דרך קימה שיש בה רידור כאלו קיבלנו פני שכינה במעמד הנזול והנרא הרוח, כמו שנאמר, ויתעבבו בתהותה הרוח. ודומה למ"ש בעין ברכת הלבנה בסנהדרין (מב ע"א): תנא דברי ישמעאל, אלמלא זכו בני ישראל אלא לקבל פני אביהם שבשים פעם אחת בחודש דים. אמר אבי הילך נמיינו מעומד. ופירש רשי' שהויאל ומקבל פני שכינה הוא, מעומד צריך לברך ברכת הלבנה מפני כבוד השכינה. וכן נהגו בקצתן קחלות לקום לשמעו קריאת עשרה הדברות בעמידה. ואינו חשש תרעות המתנים שיקן אלא כאשר טעם ברור לעשות שנייה בין קריאת עשרה הדברות לשאר חתורה, כגון בקריאת עשרה הדברות בכל יום, מה שאינו כו באה.

21. במדבר רביה (וילנא) פרשה יג

כפ' אחת נגד הלוחות שנכתבו מיד הקב"ה כמה דתימא (שמות לב) והלוחות מעשה אליהם המה והמכتب מכתב אליהם ונגו, עשרה זהב אלו עשרות הדברות שהי כתובים בלוחות כמה דתימא (זברים ה) ויכתוב על הלוחות כמכتب הראשו וגוי' זהב כמה דתימא (שיר/השירים ה) זיו גלייל זהב ואומר הנחמודים מזהב וגוי' מלאה קטרות שתרי"ג מצות בוללות בזו וכן את מוצא תרי"ג אותיות יש מן אני עד אשר לרען בנדג תרי"ג מצות זו יtierות בנדג ז' ימי בראשית למדוד שכל העולם לא נברא אלא בזאת התורה הי מלאה קטרת שכנען מתחלפת בז' אות ב"ש ג' ז' ז' ק' לעלה חשבון התיבה אחר כן למןינו ותרי"ג,

22. המכtab והקבלה שמות לב-טו'

23. תלמוד בבלי מסכת שבת זט פז עמוד א

שבר את הלווחות. מאי דריש? אמר: ומה פסח שהוא אחד מתני"ג מצות, אמרה תורה + שמות יב+ וכל בן נכר לא יכול טב, התורה כולה [כאן], ישראל משומדים - על אחת כמה וכמה:

24. רשיי מסכת שבת זט פז עמוד א

התורה כולה - תלייה בלהוחות הלווי, ישראל מומרים, על אחת כמה וכמה שאינם כדי לה.

25. תלמוד ירושלמי מסכת שקלים פרק זט טור ז ה"א

חנניה בן אחוי רבי יהושע אומר בין כל דבר ודבר דיקוזיה ואוינוותיה של תורה ממולאים בתרשיש כמו רבא רבי שמעון בן לקיש כד הוה מטי הדין קרייא הוה אמר יפה לימדי חנניה בן אחוי רבי יהושע מה הים הזה בין גל גולן גולן קטעים כך בין כל דבר ודבר דיקוזיה ואוינוותיה של תורה

26. רשיי שמות פרק כד פסוק יב

את לחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתني להורותם - כל שיש מאות ושלש עשרה מצות בכלל עשרה הדברים הוו, ורבי סעדיה פירש באזהרות שיסד לכל דבר ודבר מצות התלויות בו:

27. משנה ברורה סימן תצט ס"ק יב

(יב) מאכלי חלב - עיין מ"א ואני שמעתי עד בשם גדור אחד שאמר טעם נכנו זהה כי בעת שעמדו על הר סיינקי ובכלו התורה [מי בעשות הדברות נתגלה להם עלי"ז כל חלקי התורה כמו שתבר רב סעדיה ואון בעשרות הדברות כוללה כל התורה] וירדו מון ההר לביטם לא מצאו מה לאכול תיכף כ"א מאכלי חלב כי לבשר צרך והכהנה הרבה לשחות בטכין לבדוק כאשר צוה ה' ולתקן חוטי החלב והדים ולהדיח ולמלוח ולבשל בכלים חדשים כי הכלים שהיו להם מקודם שביישלו בהם באותו מעלה ע"כ נאסרו להם ע"כ בחורו להם לפי שעה מאכלי חלב ואנו עושים זכר לזה:

28. דברים פרק כד פסוק ב

והיה ביום אשר תעבורו את הירדן אל הארץ אשר יkok אלהיך נתן לך והקמת לך אבני גדלות ושדות אתם בשידך:

29. רמב"ן וברים פרק מו פסוק ג

וכתבת עליון את כל דברי התורה הזאת - אמר ר"א בשם הגאון, שכתבו עליהם מניין המצוות כמו הכתובות בהלכות גדולות עיין אזהרות, וטעם "באר היטב" (פסוק ח), הכתيبة. ורבוותינו אמרו (סוטה לב א), שבשים לשון. ומזכינו בספר ואגgi, שהיתה כל התורה כתובה בכתב מהן מרבעית עד לעניין כל ישראל בתאגיה וזיוינה, ומשם נעתקו התאנין בכל התורה. ויתכן שהיו האבניים גדולות מאד, או שהיה מעשה חנסים:

30. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין זט כא עמוד ב

וכdotnia + דברים י"ז+ וכותב לאות משנה וגו' - כותב לשם שתי תורה, אחת שהיא יצאה ונכנסת עמו, ואחת שמנוחת לו בבית גינויו. אותה שיוצאה ונכנסת עמו (עשה אותה כמן קמייע, ותולה בזורעו, שנאמר +תחלים ט"ז+ שייתני לך לנגדי רמיד כי מימיini באלומוט), איןנו נכנס בה לא לבית הרוחץ ולא לבית הכסא, שנאמר +דברים י"ז+ והיתה עמו וקרא בו - מקום הרואין לקראות בו.

רמב"ם הלכות מלכים פרק ג הלכה א

בעת שישב המלך על כסא מלכותו, כתוב לו ספר תורה לעצמו יותר על הספר שהנחיו לו אבותינו, ומגיהו מספר העזורה על פי בית דין של שביעים ואחד, אם לא הנחיו לו אבותינו או שנאבד כתוב שני ספרי תורה, אחד מנינו בבית גינוי שהוא מצווה בו ככל אחד מישראל, והשני לא יוז מלפניו, אלא בעת שיכנס לבית הכסא, או בית המרחץ, או מקום שאין ראוי לקראות והוא עמו, ונכנס והוא עמו, ישב בדיון והוא עמו, מישב והוא נגדו שטאנר ולהתנה עמו וקורא בו כל מי חייו.

בעל חותם דברים יז:**33. שלוחן ערוך יורה דעתה סימן רלו סעיף ז**

יג טו הנשבע בעשרות הדברות, שבואה גמורה היא

34. שלוחן ערוך חושן משפט סימן פז סעיף טו

חפץ זה צריך שייהה ספר תורה. מהן] ולא אמר: אני נשבע בספר תורה זה, אלא יאחו הספר תורה בידו ויאמר: אני נשבע בה. ואם לא אזה בידו אלא תפילין, א"ג לחזר ולהשביעו. מאה ותלמיד חכם, אף לכתחלה אין צריך לאחוי בידו אלא תפילין. מטו] ויש שאומר דהני מיili בפעם ראשונה, אבל מכאן ואילך הרי הוא כשר כל אדם ובספר תורה.

35. חיד' א' טוב עין ס' יא, צוטט בס' יחו"ד הנ"ל

שנשאל על מקומות שנגנו לעומד בקריאת עشورות הדברות, אם אין בה חשש תרעומות המים, וושיב, שמכיוון שקוראים בספר תורה בכל שבת ויום טוב, ואפי ביום חג השבעות שקוראים עשרה הדברות קוראים גם חלק מפרשת יתרו, מוכחה שהכל אמרת, אלא שעומדים בקריאת עשרה הדברות, להיות טהרי התורה וכונבו בלחחות הבריאות, והקב"ה אמרם לכל ישראל. וחוזך כל העם ויטעו ועמדו מרוחק. וכן עושים צר בקימה בעות אמרות, ואין בו מושם תרעומות המים. יכען מ"ש המטה יהודה (ס"א סק"ז) חכ"ל. לפיכך מואר שנגנו כל העם במקומות חזם לקום בי' הדברות, חייבים הכל לעמוד, ואין שום אחד רשאי להשאר יישוב, שאע"פ שאון חינב מן חזין למקום, מין שנגנו שם כל העם לעמד נעשה חזב על הכל, שאם לא יעמוד נראה בעיני ההמון כמכלול ח"ג. עוד שהרי אמר חז"ל לא ישב בין העומדים. וכיוצא בזה כתוב הכתובת הגדולה (באבן הערז סי' ס"ב) בערך קימה בשעת אמרות שבע ברכות הרחופה עכט"ר.

36. מכילתא זרבי ישמעאל יתרו - מס' דביחדש פרשה ה

אנכי ה' אלתך. מפני מה לא אמרו עשרת הדברות בנחלת התורה, משלו משל למה הדבר דומה, לאחד שנכנס במדינה, אמר להם, אמלוך عليיכם; אמרו לו, כלום עשית לנו טובה שתמלוך علينا. מה עשה, בנה להם את החומה, הכנסיס להם את המים, עשה להם מלחמות. אמר להם, אמליך عليיכם; אמרו לו, חן והן. כך המקומות החזיא את ישראל ממצרים, קרע להם את הים, והריד להם את המם, העלה להם את הבאר, הגיזו להם את השיל, עשה להם מלחמת עמלק. אמר להם אמליך عليיכם, אמרו לו חן והן.